

03457241

STENOGRAFSKE BELEŠKE

sa sednice.

VRHOVNOG SAVETA ODBRANE, ODRŽANE 2. 06. 1993. godine

Sednica je počela s radom u 14 sati.

Prisustvovali su: dr Miloš Radulović, vršilac funkcije Predsednika SR Jugoslavije - predsednik Saveta; Slobodan Milošević, predsednik Srbije i Momir Bulatović, predsednik Crne Gore - članovi Saveta; dr Radoje Kontić, predsednik Savezne vlade; Pavle Bulatović, savezni ministar za odbranu; general-pukovnik Života Panić, načelnik Generalštaba Vojske Jugoslavije; general-pukovnik Dragoljub Simonović, zamenik načelnika Generalštaba Vojske Jugoslavije; general-potpukovnik Dane Ajduković, načelnik Uprave za finansije i budžet Saveznog ministarstva odbrane; pukovnik Slavko Krivošija, načelnik Vojnog kabineta Predsednika SRJ - sekretar Saveta.

(Stenografisao Jorđan Živanović, viši debatni stenograf - redaktor u Kabinetu Predsednika SRJ).

Predsedavao je dr Miloš Radulović, vršilac funkcije Predsednika SRJ i predsednik Vrhovnog saveta odbrane.

MILOŠ RADULOVIĆ:

Predlažem da počnemo sa radom.

Za današnju sednicu predlažem da razmotrimo

INFORMACIJA O PROBLEMIMA FINANSIRANJA
VOJSKE JUGOSLAVIJE

Nadam ste da ste Informaciju pročitali. Radi racionalnog korišćenja vremena, molio bih da neko, ko je dobro upoznat sa ovim, fokusira problem, a zatim da vodimo raspravu.

PAVLE BULATOVIĆ:

O finansijskoj situaciji u Vojsci Jugoslavije
Vrhovni savet odbrane je raspravljao i uoči usvajanja Budžeta,

i nakon usvajanja Budžeta za 1993. godinu, a takodje i Savezna vlada zajedno sa guvernerom Narodne banke Jugoslavije.

Iz materijala koji je dostavljen Vrhovnom savetu odbrane 19. maja, a identičan tekst je 11. maja dostavljen Saveznoj vladi, vidi se dramatičnost finansijske situacije u Vojsci Jugoslavije.

Prilikom usvajanja Budžeta ostao je da, prema predračunu Vojske Jugoslavije, deficit od 16,5 hiljada milijardi dinara. Vrhovni savjet je zadužio Savezno vladu i guvernera Narodne banke da nadju mogućnost da se taj deficit u zahtjevu Vojske Jugoslavije alimentira.

Medjutim, realizacija Budžeta je svima poznata; ona je ispod očekivanja, uz enorman rast cijena, a i potreba.

Na današnji dan prispjele, a neizmirene obaveze Vojske Jugoslavije kreću se oko 4.800 milijardi dinara.

Mi smo organizovali sastanak sa predsjednikom Vlade, sa guvernerom Narodne banke, potpredsjednikom Zebićem; tu su bili general Ajduković i ja; dogovorili smo se, da bi se ublažila trenutna situacija, da se junska dotacija iz Budžeta isplati u maju, a julska do 1. juna.

RADOJE KONTIĆ:

Ne, to nije tačno - da se za juni isplati do 1. juna, a julska do 15. juna.

MOMIR BULATOVIĆ:

Može li jedna mjesečna dotacija da pokrije deficit?

PAVLE BULATOVIĆ:

Ne.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Primarna emisija za prvo tromesečje iznosi ukupno 10 hiljada milijardi; to je podatak Narodne banke Jugoslavije. Pitao sam Zebića da li zna taj podatak; rekao mi je da je Vojska tražila 2.000 milijardi, što je praktično 20% primarne emisije radi pokrivanja obaveza. Da li je to ta cifra?

MOMIR BULATOVIĆ:

Mora da je više.

PAVLE BULATOVIĆ:

Narodna banka je sa današnjim danom uplatila 300 milijardi junske rate i ostala dužna 280 milijardi, takodje od junske dotacije.

Problem se dalje komplikuje i sa zahtjevima za spcijalne izdatke; to je ono što smo govorili - oko 50 hiljada tona kerozina i nabavka opreme za ovu godinu u iznosu od 73 miliona dolara. U tih 73 miliona dolara uključeni su kerozin - 50 hiljada tona, rezervni djelovi za MIG-21, MIG-29, MI-8 i "Antonov"; zatim ubojna sredstva za MIG-21 i MIG-29, i artijerijska i tenkovska municija. Naravno, ovo je sve uz pretpostavku da se obezbijede sredstva i da bude moguća isporuka.

Želim da vas obavijestim, iako sam to pojedinačno učinio, da razgovori koje smo imali sa jednim čovjekom iz Moskve govore da će on realizovati tu isporuku; da će krenuti ako već nije krenuo kerozin. Ostaje da čekamo da li će uspjeti da probije blokadu. Ukupne rezerve kerozina u Jugoslaviji, računajući vojne rezerve, računajući to što ima Savezna direkcija robnih rezervi, iznose oko 31 hiljadu tona; to je, prema Stevanovićevom obaveštenju, negde za dva dana rata.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Trideset hiljada tona za dva dana rata?

ŽIVOTA PANIĆ:

Sa rezervama ima za sedam dana rata.

PAVLE BULATOVIĆ:

General Stevanović stalno ističe problem i pilota u civilnom sektoru, da je smanjena i redukovana obuka; govori da je kada je oboren MIG-21 poručnik imao svega 12 sati leta.

ŽIVOTA PANIĆ:

Imao je tehničku neispravnost. Pitao je vođu šta da radi i on mu je rekao da iskače; dakle, nije bio bez goriva.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

On nije bio bez kerozina.

PAVLE BULATOVIĆ:

Ali je bio bez dovoljnog broja naleta.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kada su kod Šainovića bili ovi iz JAT-a molili su da im se obezbedi 100 tona kerozina mesečno da bi mogli da obezbede redovnu obuku: sletanje, uzletanje i ostalo. Prema tome, 30 hiljada tona, ako je podatak tačan, mora biti za duže vreme ratovanja.

PAVLE BULATOVIĆ:

Mi ukupno imamo - do zadnje kapi - 30 hiljada tona kerozina.

MOMIR BULATOVIĆ:

Šta je od toga neprikosnovena rezerva; šta ne sme da se troši?

PAVLE BULATOVIĆ:

To je već u zoni NEP-a. Kada su u pitanju rezerve Savezne direkcije, on je u NEP-u; ali nije sve kod saveznih rezervi; savezne rezerve imaju 16 hiljada tona; ostalo su vojne rezerve.

RADOJE KONTIĆ:

Koliko dugo ima kerozina?

DANE AJDUKOVIĆ:

Procenjuje se, ako bi svi vazduhoplovi leteli, da je to za sedam dana rata.

RADOJE KONTIĆ:

To sigurno nije NEP; može biti da su to normalne rezerve; NEP je neprikosnoven.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nemoguće je da je potrebno 30 hiljada tona kerozina

za dva dana rata. Ja nisam nikakav stručnjak za to, ali znam da "Falkon" s kojim smo leteli u Brisel - do Brisela i nazad potroši 4 tone kerozina, a i to je mlazni avion.

RADOJE KONTIĆ:

U Budvi sam čuo da za čarter-letove treba 100 tona dnevno - trideset letova; znači, tri tone po vauhoplovu.

DANE AJDUKOVIĆ:

Pre ovog rata, mi smo u mirnodopsko vreme u Jugoslaviji godišnje trošili za obuku oko 50 do 60 hiljada tona kerozina.

PAVLE BULATOVIĆ:

Za redovnu obuku, general Stevanović mi je rekao da treba mjesečno do 3 hiljade tona; to bi otprilike Pančevo moglo da podmiri, jer proizvodi mjesečno 1.600 tona.

Sledeći problem je isplata plata i penzija. Ako je tačno da je Vlada Srbije prihvatila minimalnu cijenu rada od 30 miliona, i da je Savezna vlada odobrila povećanje osno-ice od 105% za mesec maj, za plate i penzije bi trebalo mjesečno 3,5 do 4 hiljade milijardi.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Oni su se "klali" sa Sindikatom poslednja tri dana - Komora, Sindikat, Vlada.

RADOJE KONTIĆ:

To dobija samo administracija.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne dobija ni administracija.

RADOJE KONTIĆ:

Ta minimalna cena rada služi samo kao reper da se u administraciji dobiju takve naknade. Proverite kakve su zarade u administraciji, pa ćete videti da sam u pravu (obra-ća se Slobodanu Miloševiću). Kod nas je duplo niža plata od

vaše najniže cijene rada.

PAVLE BULATOVIĆ:

Drugi dio zahtjeva za specijalne nabavke, koje se odnose na S-300 i TOR, to je 124 miliona dolara. U razgovorima koje smo vodili sa potencijalnim nabavljačem opreme ostavljena je mogućnost razgovora u vezi kreditiranja kompenzacionog posla; naravno, ukoliko se odobri takva kupovina.

DANE AJDUKOVIĆ:

Ja bih skrenuo pažnju na vrlo važnu operaciju koju sada Vlada priprema - to je priprema za rebalans budžeta za 1993. godinu. Nije problem rebalansa u tehničkom smislu, nego je problem obzirom na privredna kretanja koja su sada takva kakva jesu i kakva se predviđaju - pad proizvodnje; kako preživeti do kraja 1993. godine kada je Vojska u pitanju. Jer, kada smo ušli u budžet za 1993. godinu, ovo sada je prevazišlo sva očekivanja. On je bio mnogo potcenjen. Mi sa ovim predviđenim kretanjima možemo još mesec i po dana da finansiramo Vojsku Jugoslavije sa ovim odobrenim sredstvima.

Pored problema da se sredstva moraju valorizovati, problem je kakve sve restrikcije moramo učiniti. Ono što predviđa Vlada u ovom trenutku, restrikcije će biti najviše u sferi opšte i javne potrošnje. Očigledno je da ćemo doći pod udar takve politike. U ovom trenutku je problem kako, uopšte, preživeti. Ako se ovako budu kretale cene, plate i lična potrošnja, u relativno kratkom vremenu doći ćemo u kolaps, odnosno nećemo moći da savladamo bedem koji nam se stalno povećava.

U okviru tog rebalansa ostaje ovaj problem o kojem je ministar Bulatović govorio - u ovom trenutku, to je Vrhovni savet već ocenio, a i Generalštab, s obzirom na opasnosti koje prete Jugoslaviji svaki dan treba da idemo na specijalne nabavke. Mislim da bi trebalo Vlada da nam sada odobri sredstva za specijalne nabavke. To je u onim cenama bilo 16,5 hiljada milijardi. Mi bismo obezbedili dinarsku protivvrednost za devizna sredstva u visini od 73 miliona dolara. Ti PVO sistemi koji treba da budu nabavljeni od izuzetne su važnosti za

odbrnau zemlje. Postoji mogućnost da se to odloži; ako se bude uspelo sa ovim čovekom sa kojim sada radimo, ako se stvori kreditni aranžman, mi bismo na 3 do 5 godina mogli da odložimo još tih 124 miliona dolara.

U ovom trenutku je najbitnije da se u rebalansu obezbedi tih valorizovanih 16,5 hiljada milijardi za obezbedjenje i nabavku ovih specijalnih nabavki.

Mi smo pre 20 dana podneli zahtev za devizni robni plan. Tu ima masa urgentnih nabavki, kao što su rezervni delovi, lekovi, neki elementi za ishranu vojnika itd. Mi za sada nemamo tih prava; zna se kakva je situacija sa deviznim rezervama. Ako bi trebalo sada nešto urgentno nabaviti, ne bismo mogli jer smo bez tih prava. Zamolio bih da Vlada obezbedi devizni plan za treći kvartal.

Naše Ministarstvo je, u celini, u jednoj dilemi i teškoćama. Pošto smo obustavili isplatu plata prema Srpskoj Republici, tražili smo od Generalštaba spisak ljudi koji su upućeni po članu 277. Zakona o službi u oružanim snagama na privremeni rad u Republiku Srpsku; sada bi trebalo da odobrimo isplatu tih plata. U pitanju je blizu oko 900 lica; oni su u sastavu Vojske Jugoslavije, a mi smo ih privremeno uputili Republiku Srpsku. Postoji preko 1.500 lica koja se nalaze u Vojsci Republike Srpske kojima treba - koliko su me obavestili ministar odbrane i načelnik Generalštaba - obustaviti isplatu do daljeg.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Kada ste poslednju isplatu realizovali?

DANE AJDUKOVIĆ:

Poslednju isplatu smo izvršili 15. maja, s tim što dva puta mesečno vršimo isplatu. Sada imamo pritisak naročito ljudi koji ovde imaju porodice. Sve smo vratili s obrazloženjem - što je i tačno - da nemamo para. Od Generalštaba smo dobili stav da u Odluci Predsedništva, od 6. maja 1992. godine, o transformaciji Vojske Jugoslavije piše: Ljudi koji su bili pripadnici JNA ostaju na teritoriji BiH, u pogledu prava ostva-

ruju sva prava kao i pripadnici Vojske Jugoslavije. To je sada problem, jer je to odlukom regulisano. Sada bi to trebalo nekom odlukom to regulisati; da se kaže da to više nisu pripadnici Vojske Jugoslavije i da ne mogu imati ista prava kao i pripadnici Vojske Jugoslavije; jer, oni nisu njen integralni deo jer su u Vojsci Republike SRpske.

PAVLE BULATOVIĆ:

To je naredba koju je potpisao general Adžić kada je zamenjivao saveznog sekretara. Tu se kaže: "Pripadnici JNA koji ostaju na teritoriji Republike BiH, ili se upućuju na tu teritoriju, zadržavaju sva prava kao i ostali pripadnici JNA"; to znači ovih 890 i plus 1.500 lica. Ovih 1.500 po odluci Vrhovne komande se sada skidaju sa platnog spiska, a ovih 890 zadržava se na tom spisku. Sada bi ovu odluku verovatno trebalo staviti van snage i preimenovati na lica koja su upućena ili se upućuju, a u sastavu su Vojske Jugoslavije.

RADOJE KONTIĆ:

Verujte da ne preterujem: ekonomsko-finansijska situacija u Jugoslaviji je katastrofalna. Mi se nalazimo - ako se ovako nastavi - pred finansijskim, a time i privrednim kolapsom. Inflacija koja je bila u 4-5 meseci nastavljena je ovim tempom; krajem godine će biti ne stotine hiljada procenata, nego desetine miliona procenata inflacija.

U ovu godinu smo ušli sa procenom da će sankcije početi da se labave; da ćemo u drugom polugodju početi da oporavljam proizvodnju; međjutim, u međjuvremenu su stupile na djelo sankcije po Rezoluciji 820, što je potpuno i hermetički zatvaranje Jugoslavije. Naše procjene su, rekao bih da su čak i optimističke, da ćemo u ovoj godini doživeti pad društvenog proizvoda od 20%. Pod tim uslovima, mi ćemo imati društveni proizvod u ovoj godini koji je tri puta manji nego u 1990. godini; to je po našim sadašnji procenama oko 900 dolara po glavi stanovnika; to je na 11-12 miliona oko 10 milijardi dolara društveni proizvod, u odnosu na 1990. godinu kada smo imali preko 30 milijardi dolara.

Izneo bih nekoliko podataka. Imamo oko milion i 200 hiljada penzionera; imamo prijavljenih na biroima za nezaposlene 650-700 hiljada; imamo 650 hiljada izbeglica, što se kontinuirano povećava; imamo blizu milion prividno zaposlenih - to su oni koji su zaposleni, ali ne rade, ne ostvaruju dohodak. Ukupno zaposlenih koji rade ima između milion i 300 i milion i 400 hiljada, od čega negde oko 800 hiljada u materijalnoj proizvodnji koji jedino stvaraju nova dobra.

Znači, situacija je, to je moje duboko ubedjenje, više nego katastrofalna. Mi treba 10 milijardi dolara da rasporedimo da bismo mogli isfinansirati naše potrebe. Ali, moramo ocijeniti koliko još možemo dati iz primarne emisije da ne bi došlo do potpunog kolapsa.

Šta je sa budžetom federacije? Vi znate da nemamo uvoza i izvoza; osnovni izvorni prihodi su carine i porez na promet; carina praktično nema. Od onoga što smo planirali u budžetu za 1993. godinu 9% imamo za pet meseci; nema uvoza, nema carina. Porez na promet dijeli se između republika i nas 60 : 40; saveznoj državi ostaje 40%. Obzirom da pada promet, padaju i naši prihodi; tako da se de facto savezni budžet ponovo vrata na situaciju u kojoj je bio u prvom polugodju prošle godine - da se isključivo finansira iz primarne emisije. Na žalost, ni republike sa ovim društvenim proizvodom ne mogu da pokriju svoje budžete, odnosno svoje budžetske deficite, i one su to prenele na primarnu emisiju. Po našim procenama, koje se vrše u Saveznoj vladi, više su one emitovale iz primarne emisije nego što je emitovala Narodna banka Jugoslavije za potrebe saveznog budžeta.

Nema toga danas u Jugoslaviji koji bi odgovorio koliko iznosi primarna emisija za ovih 5 meseci; ne postoji evidencija; ne postoje mesta.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Rajo, mora da ima! Primarna emisija ne može da pobjegne.

RADOJE KONTIĆ:

Svi krijemo, niko ne zna: Srbija krije od Crne

Gore, Crna Gora krije od Federacije, Federacija krije od Srbije; svi krijemo jedni od drugih.

MOMIR BULATOVIĆ:

Da li imaš neke procene o tome?

RADOJE KONTIĆ:

Otprilike, pola federacija, pola dvije republike; odnosno Srbija koliko i federacija, a vi ste neka vrsta "greške"!

MOMIR BULATOVIĆ:

U bilansima to ne znači ništa.

RADOJE KONTIĆ:

Kažem: vi ste neka vrsta "greške" u bilansima; bilanse nam ne remetite u ovom smislu u kojem ja govorim.

Znači, naši izvorni prihodi praktično ne postoje i mi moramo da se finansiramo isključivo iz primarne emisije, a primarna emisija znači inflaciju. Tu nema nikakvih dilema. Prema procenama nekih ekonomista, inflacija bi u narednim mesecima mogla biti od 500 do 1000 posto; naravno, to može da bude mesec ili dva, a posle nastaje krah sistema.

Obzirom na stalni pad društvenog proizvoda, veoma je mala šansa da možemo povećati izvorne prihode; mi kao federacija nemamo ni pravo na nove izvorne prihode; republike imaju, a mi nemamo. Mi imamo carine i porez na promet - za sada nemamo drugih prihoda.

Mislim da mi moramo obezbediti dvije stvari: poljoprivredu i Vojsku; moramo ići na izuzetan minimum. Mi smo u ovom mjesecu najviše dali za poljoprivredu. Zasejali smo 2,5 miliona hektara; primarnu emisiju smo usmjerili tamo; više od polovine primarne emisije otišlo je u poljoprivredu. Ako bi pala i kiša imali bismo dovoljno hrane. Imali bismo svih prehrambenih proizvoda: pšenice, kukuruza itd. Duvana ne bismo imali dovoljno.

Mi moramo dati primarnu emisiju u idućem mjesecu za poljoprivredu; moramo poznjeti to što se posejalo. Ako

još na jednom mjestu damo toliko para koliko smo dali za poljoprivredu, doći će do kraha finansijskog; marka će preko noći otići na milion, dva, tri ili pet miliona.

Ja ni najmanje ne potcenjujem vojne potrebe. Naprotiv! Ali, moramo to svesti na neka lična primanja i na ono što je u najneposrednijoj funkciji odbrane ove zemlje. Sve ostalo što vi ovde navodite - nemojte mi zamjeriti, drugačije ne mogu govoriti - investicije, izgradnja vojnih objekata, stambena izgradnja mora se sada staviti u stanje mirovanja. Nema problema za 1000 ili 2000 milijardi, to možemo emitovati. Ali, radi se o 10, 20, 30 hiljada milijardi koje treba emitovati.

Ja sve ovo govorim u situaciji da će sankcije potrajati određeno vreme - po mojoj procjeni, najmanje do kraja godine. Moram priznati da se sankcije, ipak, ne primenjuju u onoj rigidnosti u kojoj sam mislio da će se primenjivati. To ide, ipak, bolje nego što sam čak očekivao. Što se tiče Makedonije, ona pušta praktično sve:

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

I Bugari puštaju sve!

RADOJE KONTIĆ:

Bugari baš ne puštaju sve, ali Makedonija pušta sve.

Dakle, molim vas, možemo ići samo na minimum: lična primanja i ono što je u neposrednoj funkciji odbrane. Moramo dati i za poljoprivredu za treći kvartal. To je moj prijedlog.

Bilo bi dobro - to sam i prošli put govorio - ako možemo negde da se zadužimo, a što ne bismo morali brzo da vratimo, već iduće godine kada se skinu sankcije itd. onda je to u redu.

Ljudi moji, naše devizne rezerve u centralnoj banci su između 80 i 100 miliona dolara; to je ništa. Mi bez toga ne smemo ostati.

ŽIVOTA PANIĆ:

Predlažem da Ministarstvo i Generalštab još jednom razmotre ovu finansijsku sistuaciju i na osnovu ovoga što smo sada čuli da napravimo novi zahtev prema Vladi.

Hteo bih da napomenem da smo u vrlo nezgodnoj, mogu reći dramatičnoj situaciji po pitanju stanova. Od jutros su bila dva-tri potpukovnika kod mene i plaću: oni nemaju više pare da plate stan privatno jer se traži od 100 do 200 maraka, a oni imaju platu oko 100 maraka. Ako bismo mogli nešto da uradimo u tom pravcu bilo bi dobro; da damo neke nužne smeštaje najugroženijim porodicama, to bi bio za nas veliki spas. Ja ne tražim odgovor na ta pitanja, ali to treba razmotriti.

Što se Vojske tiče, mi smo i ranije imali naša to-vilišta, ekonomije, imali smo javne radove; to smo i danas zadržali. Da nije toga, pritisak na Vladu za pare bio bi mnogo veći nego što je sada.

Ranije smo imali velike prihode; sada niko ne traži da se to radi, jer nemaju pare i ne mogu da plaćaju. Ako traže da nešto vojska radi, to je mahom vezano da se radi samo za stvarne troškove: dnevnice i gorivo.

Mi ćemo preko naše pozadine da razmotrimo mogućnost da se reducira ishrana vojnika; i tu ćemo neke uštete napraviti.

Kod nas je poseban problem plaćanje pripadnika Vojske Republike Srpske. Mi smo izvršili ono što je Vrhovni savet dao. Medjutim, tamo ima starešina koje su sa ovog prostora na formacijskom mestu u Vojsci Jugoslavije, ali idu na dva-tri meseca ili duže na taj prostor.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To meni nije jasno, a to se već drugi put pojav-ljuje na ovom sastanku; nije mi poznato da mi imamo pripadnike Vojske Jugoslavije u Vojsci Bosne i Hercegovine; oni nisu pripadnici Vojske Jugoslavije, oni ne rade pod komandom Vojske Jugoslavije; ne izvršavaju zadatke Vojske Jugoslavije, niti se na bilo koji način nalaze pod odgovornošću Vojske Jugoslavije.

Mi smo razgovarali na drugi način o pomoći Republici Srpskoj - da se obezbedi određena finansijska pomoć kroz budžet, a ne da se plaćaju pojedini ljudi; jer, oni nisu pripadnici Vojske Jugoslavije.

ŽIVOTA PANIĆ:

Oni su privremeno otišli tamo iz patriotskih razloga, a kada sada ovo obustavimo - oni će da se vrate nazad.

DANE AJDUKOVIĆ:

To je tih 890 lica. Svi imaju formacijska mesta u Vojsci Jugoslavije.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

To su lica koja su rođena u Bosni - Srbi iz Bosne. Njihov komandant brigade je iz III armije.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Znači, III armija nema komandanta brigade?

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Nema, ima načelnika Štaba koji privremeno to radi. Karadžić i njihova Vlada su tražili da te Bosančke šaljemo tamo bar na određeno vreme. Oni kada odu njihove porodice ovde zadržavaju plate. Oni im tamo daju činove, unapređuju ih, daju platne grupe, a kada se vrati za tri meseca, on ima veću platnu grupu itd.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da se razumemo oko jedne stvari. Mi smo napravili ogromne žrtve u tim pomoćima; praktično smo sve žrtvovali; ova velika inflacija je rezultat činjenice da mi finansiramo i jedno i drugo.

Mi smo onog dana kada smo završili pregovore - Bulatović, Čosić i ja, zajedno sa Karadžićem, sa Ovenom - pre više od mesec dana; kada smo postigli potpunu saglasnost i

kasnije to u Atini potvrđeno Atinskom konferencijom; ne samo da je 45% teritorije pripalo Srbima u Bosni, već uz tih 45% teritorije se obezbeđuje puna zaštita svih srpskih naselja zabranom ulaska na te teritorije HVO i "zelenih beretki" i mogućnost ulaska na te teritorije isključivo snaga UN. Kada smo to postigli, i na drugoj strani kada smo postigli da se povрати status konstitutivnog naroda i tripartitnim konsensusom se odlučuje u tom predšedništvu - naš je zajednički stav je bio i rekli smo im: izvukli smo na "obalu" celu stvar; dobijeno je čak i maksimalno, jer Srbi su dobili 45% teritorija, Muslimani 30%, a Muslimana je 50% više nego Srba. Dakle, taj se Plan nije mogao kvalifikovati kao antisrpski, kako su neki govorili.

Mi smo im onda rekli: do ovog trenutka radiil smo - ako treba da sečemo ruku, da je sečemo; ako voda treba da nam bude preko "glave", preko glave nam je; stisli smo zube, trpimo sve. Ali od ovog trenutka na to nemamo pravo. Ako se dotle došlo da uništimo ekonomiju ove zemlje, ovih 10 miliona ovde, izvolite sada, gospodo, ostatak rešavajmo za stolom. Prema tome, naša pomoć ubuduće može da se svede na hranu i lekove; na to možete od nas računati; ostala pomoć nije s naše strane moguća.

Mislím da smo to jasno raščistili. Možemo to sada ponovo da razmatramo. Ne znam šta misle predsednik Radulović i ostali ovde, ali mi ne možemo osim hrane i lekova da dajemo više materijalnu pomoć; nemamo više mogućnosti.

Ja sam čak i strancima to rekao. Oni kažu: dajte posmatrače; ja kažem - zašto će posmatračí; mi ne želimo da kažnjavamo Srbe u Bosni; mi jednostavno nemamo mogućnosti da im pomazemo više; mi ćemo da im pomognemo u svemu u čemu možemo. Ali, to je prelomna tačka na kojoj smo svi zajedno procenili da se ostatak može rešiti u daljem procesu. Takva naša pomoć bi mogla potpuno da upropasti našu ekonomiju. Mi smo to izdržali dok smo izašli na "zelenu granu"; ali, preko toga ne možemo ići; niti mislim da se na takav način mogu upućivati starešine ove Vojske; ako se upućuju, oni nisu starešine ove Vojske; to svi dobro znate.

PAVLE BULATOVIĆ:

Tako je od maja 1992. godine.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Oni su formirali državu, formirali vojsku; to su starešine te vojske. Nemojte sami sebe ovde da obmanjujemo da su to starešine Vojske Jugoslavije.

ZIVOTA PANIĆ:

Te starešine će se sigurno vratiti ovde; mi njih moramo da prihvatimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ne moramo nikog da prihvatimo. Mi imamo pravo da reduciramo i našu Vojsku ako treba; očigledno je to višak, čim vojska funkcioniše bez njih; ako vama brigade funkcionišu bez komandanata brigada, znači da oni nisu potrebni.

ZIVOTA PANIĆ:

Komandant brigade je otišao, načelnik štaba ga zastupa.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Dobro, znači brigada funkcioniše!

ZIVOTA PANIĆ:

Pošto je takva odluka donesena, mi ćemo tako i da postupimo. Mi drugo rešenje u Vojsci nemamo.

Što se tiče ovog plaćanja - to smo i ranije predlagali - neka uzmu kredite i neka svoju vojsku finansiraju; to smo im i sada rekli. Mi više ne možemo da im dajemo po tom pitanju ništa. Sve je to stalo 15. maja.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Molim vas, nije sporno ovih 900 lica - oni idu kao na privremeni rad i vraćaju se; sporno je onih 1500 lica.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

03457256

Što nije sporno ovih 900?

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Oni su u našoj formaciji.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ali, ko je njih poslao tamo i s čijim odobrenjem?

PAVLE BULATOVIĆ:

General Adžić, postoji naredba.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To ne može tako biti do sudnjeg dana.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Bilo je predviđeno 14 hiljada ljudi Jugoslavija da izdržava.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Jeste, mi izdržavamo 500 hiljada izbeglica; tamo izdržavamo 200 hiljada ljudi; dali smo vojnu pomoć od 19 hiljada milijardi za prvi kvartal. Međutim, naša procena treba da bude: dokle traje to izdržavanje, jer mi smo mala i siromašna zemlja da to možemo da izdržimo dugo. Ja sam govorio: veliki Sovjetski Savez je pao i raspao se na ekonomiji. Mi ne možemo da dozvolimo da se raspadne ova Jugoslavija na ekonomiji, zato što neko ima ovakva ili onakva mišljenja kada je trenutak da se predje sa ratne na mirnu opciju. Ratna opcija u Bosni je iscrpljena; ovo je Vrhovni savet odbrane i moramo otvoreno razgovarati - ratna opcija je iscrpljena, jer su sve zauzeli što je trebalo zauzeti. Sada, kada je ponudjeno pola Bosne, smatramo da to treba da se prevede na mirnu opciju. Mi nemamo mogućnosti da dalje finansiramo ratnu opciju, bez obzira kako ko to procenjivao.

Malopre je Raja imao dobar i pravilan pristup; moramo da vidimo naš društveni proizvod; on je toliki koliki je;

on je data veličina. On može da bude nešto veći ako budemo bolje organizovali ekonomiju do kraja godine, ako usporimo hiperinflaciju itd.

Mi možemo javne rashode, i savezni budžet u tim vojnim rashodima, i vojne rashode u tom saveznom budžetu da uđenemo u taj društveni proizvod. Mislim da moramo da se lišimo mnogih drugih stvari da bismo održali ovo u saveznoj administraciji. Mi smo imali predlog da se otpusti cela savezna administracija i da ministri prime samo one koji su im neophodni iz te savezne administracije. Savezna administracija je ogromna; to je stravičan generator troškova; mi moramo da napravimo taj radikalni rez, da bismo omogućili s druge strane da nam Vojska ne "kašlje", da nema oko vrata stegnuto da ne može da diše. Jer, šta će nam vojska koja nema plate, koja nema borbena sredstva itd.

RADOJE KONTIĆ:

Saveznu administraciju smo sveli na 8-9 hiljada, a u Vojsci imamo 100 hiljada lica koja plaćamo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Da, ali savezna administracija može da se svede na dve-tri hiljade radnika. Grčka je zemlja naše veličine, a ima 500 zaposlenih u Ministarstvu inostranih poslova; a pogledajte koliko mi imamo zaposlenih u Ministarstvu inostranih poslova; naše inostranstvo je veliko kao i Grčko inostranstvo; još Grčka je članica NATO-a, Evropske zajednice, raznih tih regionalnih organizacija i grupacija, gde moraju da imaju dodatne aparate itd.

Mi to moramo da pretresemo. Jer, ne racionalizuje se finansiranje Vojske samo na pitanjima Vojske, racionalizuje se na svemu.

Meni danas najugledniji ekonomisti postavljaju pitanje: da li je moguće da mi možemo da nastavimo sa pomoći u ovakvoj situaciji kada nama već treba pomoć?

RADOJE KONTIĆ:

Ne možemo!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Prema tome, to nije stvar ovakve ili onakve volje - mi smo prihvatili sva odricanja dok nismo stvar izveli na "zelenu granu"; sada moramo da se okrenemo našoj sirotinji; ne možemo dozvoliti da pomre od gladi. Jer, ako se nastavi sa ovakvom inflacijom, biće nemoguće da se išta kupi za dinare.

RADOJE KONTIĆ:

Da znate, moraćemo i socijalu kresati.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi ćemo da postupimo ovako kako je odluka donesena, i tu nema problema. Njih ćemo da obavestimo, mislim da je to Ministarstvo i učinilo, da isplate sa naše strane više ne idu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ako vi imate sredstava da ih isplaćujete, vi ih isplaćujete. Ali, ja ne vidim ta sredstva.

ŽIVOTA PANIĆ:

Nema sredstava. To treba da se rešava na nivou vladu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ti si njima dao objašnjenja; oni ne mogu računati na novčanu pomoć.

RADOJE KONTIĆ:

Njihov predsednik Vlade, Lukić, stalno priča: Srbija je velika, "očešaćemo" se nešto itd.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi smo vas obavestavali o stanju materijalnih rezervi u Vojski Jugoslavije. Mogu da vam kažem da su naše materijalne rezerve sada za 15 dana rata; a što se tiče kerozina za vazduhoplovstvo - sedam dana.

Intenzivno se radi na osvajanju proizvodnje za izradu

municije težeg kalibra; Ministarstvo je dosta uradilo na tom pitanju; neka materijalna sredstva kao što su teži kalibri za odredjna orudja moramo da nabavljamo iz inostranstva.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mislim da sasvim otvoreno treba shvatiti ova upozorenja predsednika Kontića; ne vidim da se radi ni o kakvom drugom naporu, nego da se predupredi velika nevolja; mi danas možemo da odštapmamo svu količinu novca, ali pitanje je da li ćemo na taj način približiti trenutak kolapsa.

Slažem se da u ovom trenutku potrošnju treba svesti na lične rashode koji su neophodni za funkcionisanje vojske; i da tražimo da se nekom čarolijom, magijom na nivou Vlade, uz posebnu aktivnost Ministarstva i Generalštaba, obezbede sredstva neophodna za specijalni uvoz.

Sto se tiče ostalih pitanja, molio bih jednu stvar; da pokušate da još uvek ne racionališete na hrani vojnika; to ne bi u ovom trenutku predstavljalo mnogo značajnu stavku; to bi trebalo poslednje; moramo voditi računa o tim mladim ljudima.

Posebno bih govorio o problemu 1500 naših oficira tamo, plus ovih 890. Molim Slobodana da malo ocijenimo ovu situaciju sa stanovišta potpune kompleksnosti.

Apsolutno podržavam ovo što si rekao (obraća se Slobodanu Miloševu) da ne možemo više da pomažemo te ljude; moramo samo govoriti o ovih 890 lica. Mislim da bih pred njih trebalo da stavimo mogućnost izbora: da li će oni stvarno da budu oficiri Jugoslavije; ja računam da su nam ti ljudi potrebni, a tako smo ih poslali Odlukom Predsjedništva SFRJ iz 1992. godine. To je očigledno bila ona situacija kada smo vodili jedinstvenu, zajedničku državnu politiku; bili smo dužni i u obavezi da pomognemo. Kada smo se kao JNA morali povući sa prostora Bosne i Hercegovine, tada je bilo logično da uradimo sve moguće aktivnosti da osposobimo nastanak i stvaranje Vojske Srpske.

SLBODAN MILOŠEVIĆ:

To smo uradili!

MOMIR BULATOVIĆ:

To smo, aposlutno, uradili. Postojao je taj mehanizam koji se do danas protegao. Znači, to su ljudi koji trebaju našoj Vojsci Jugoslavije; oni su raspoređeni na formacijska mesta u Vojsci Jugoslavije, ali su istovremeno trebali i Vojsci Republike Srpske.

Na žalost, desio se taj veliki rascep sa velikim posledicama. Mi ćemo sigurno mnogo tereta ponijeti na svojim leđima sasvim nepotrebno. Jer, da je prihvaćena ona naša sugestija, kada je trebalo uzeti "zdravo za gotovo" 45% teritorija po Vens-Ovenovom planu, a za ostatak se boriti mehanizmima koje smo im obezbijedili pregovorima - nevjerovatno je da Radovan Karadžić sa svojim saradnicima nije prihvatio logiku da je bolje da ono što u je dato odmah uknjiži, a da koristi mehanizme da se bori za onaj ostatak diplomatskim i drugim aktivnostima. Mi smo i u petak razgovarali na tu istu temu; pokazuje se da su razlike jako velike.

Niko nije tražio da se uništi Republika Srpska ili da se srpski narod u BiH preda na milost i nemilost, nego smo tražili upravo da se on sačuva, imajući u vidu naše realne mogućnosti i stanje u kome se danas nalazimo.

Mislim da bismo morali biti korektni prema našim oficirima: da im damo tu mogućnost izbora, da se vrate na svoja formacijska mesta, ako to žele; ali da se zna da od sada nije znak jednakosti između oficira Vojske Republike Srpske i Vojske Jugoslavije, jer Vojska Jugoslavije mora da slijedi i poštuje odluke državnog vrha SRJ. S druge strane, nadam se da u najvećoj mjeri oficiri Vojske Republike Srpske za nerazumne postupke njihovog rukovodstva.

Prema tome, mislim da se, uopšte, ne postavlja problem oko ovih 1500 ljudi; njih moramo skinuti sa platnog spiska. Ne mislim da je to trajno rješenje i trajna mjera, nego da pokušamo da ih natjeramo da shvate realnost - ovo nije "vreća bez dna". To što se oni zanose da će ući u konfederaciju sa Hrvatskom ili da će stvoriti neku monarhiju itd. to su ludila koja su karakteristična za ratno stanje.

Zato bih zamolio da još malo promislimo. Mislim da bi trebalo ovu Odluku, koju je svojevremeno potpisao Blagoje Adžić, stopiramo, da je stavimo van snage; da se ovih 890 ljudi, ukoliko to žele, vrate na svoja formacijska mjesta; a da prekinemo plaćanje ovih 1500 ljudi. To su moja razmišljanja.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Naravno, nema nikakvih problema - čim se vrate na formacijska mesta, svi koji su potrebni, oni ostvaruju svoja prava i obaveze.

MOMIR BULATOVIĆ:

Politički trenutak je takav da sada tu praksu treba prekinuti: znači, donosimo novu odluku, a stavljamo van snage odluku koja je postojala. Najbolje je da stavimo tu Odluku van snage, i onda se podrazumijeva da se to sankcioniše u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima SR Jugoslavije. Uzmite tih 800 ljudi; oni imaju svoje porodice ovdje; tamo su otišli iz patriotskih razloga; kako možemo da im uskratimo mogućnost da se vrate?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To nikako! U stvaranju te Vojske naša zemlja je učestvovala maksimalno, godinu dana; to se konstituisalo.

MOMIR BULATOVIĆ:

Toliko dobro da nas više i ne slušaju. (Smeh).

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ali, ja to ne bih pisao; ovo su vrlo osetljive stvari, sa ogromnim implikacijama ukoliko bi se to pitanje problematizovalo i otvaralo. Prema tome, ako su oni pripadnici Vojske Jugoslavije, pojedinačno treba da budu pozvani i da se vidi da li se oni tu vraćaju ili ne; ali, pritisak ni na koga ne treba vršiti.

MOMIR BULATOVIĆ:

Kad stavimo van snage ovu Odluku, u suštini smo aktivirali pozitivan zakonski scenarij - znači, svaki od tih ljudi će biti obavešten da treba da se vrati nazad, ukoliko želi da bude pripadnik Vojske Jugoslavije; ako ostaje tamo, onda gube ovde prava.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Otvora im se ta mogućnost - da budu pripadnici Vojske Jugoslavije; naravno, za one koji su naši državljani. To nije sporno. Pošto je to uspostavljeno pre godinu dana, to je praktično uglavnom - vi znate to bolje - inkorporirano u tu organizaciju.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Recimo, komandant Banjalučkog korpusa nije nikako ovde dolazio, ali ovde ima porodicu. On nije ušao u naše formacije; ali neki od njegovih komandanata brigada koji je otišao tamo na tri meseca u našoj je formaciji; mi ga vodimo kao našeg pripadnika bez obzira gde je rođen. Oni će se vratiti; može se desiti da se vrate i oni koji nisu u našoj Vojsci; doći će ovde i tražiti posao.

ŽIVOTA PANIĆ:

Tu ima još jedan veliki problem: svi oni su poslali molbe za stanove, bez obzira da li su naši ili nisu. Sve to imamo da raščistimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Dobro, gde će onda ta Republika Srpska da "stanuje"?
(Upadica: Valjda u Beogradu!).

ŽIVOTA PANIĆ:

Ukidanjem ove Odluke, svi problemi će se rešiti.

MILOŠ RADULOVIĆ:

Kada je donijeta ta Odluka?

ŽIVOTA PANIĆ:

03457263

Doneta je 6. maja 1992. godine.

MILOŠ RADULOVIĆ:

Znači, donijeta je u SR Jugoslaviji?

ŽIVOTA PANIĆ:

Nije još bila Savezna Republika Jugoslavija.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mi smo Ustav donjeli 27. aprila, ali smo prolongirali Predsjedništvo SFRJ.

DANE AJDUKOVIĆ:

Gospodine Predsjedniče, mi smo dobili obaveštenje od Vlade, odnosno Ministarstva finansija kada je u pitanju opšta i javna potrošnja; da se za saveznu administraciju, znači, i za Vojsku ide samo na lične dohotke i neke neizbežne materijalne troškove.

Kada je u pitanju Vojska Jugoslavije, tu je teško staviti znak jednakosti, iz dva razloga: prvo, iz stvarne potrebe - da Vojska Jugoslavije mora imati odredjeni stepen borbene gotovosti; i s druge strane, što mi imamo jedan problem koji ima reperkusije na privredu. Sada u sferi vojne industrije u Jugoslaviji imamo preko 50 hiljada radnika koji rade i žive od proizvodnje za potrebe Vojske. Na primer, za ovo što su nam već isporučili, dugujemo im 1600 milijardi; mi to ne možemo platiti.

Što se tiče investicija, one su selektivne; to je ono gde preseljavamo odredjene kapacitete iz bivših republika i koje su nama u ovom trenutku najneophodnije sa stanovišta proizvodnje naoružanja i vojne opreme.

Zatim, tu je proizvodnja hrane, stambena izgradnja itd.

Ovim restrikcijama mi gasimo i taj jedan ekonomski impuls. Ja sam često puta guverneru iznosio: ovo što je već

03457264

proizvedeno, gde su inputi, da to ne generiše inflaciju u onoj meri kao što generišu drugi faktori; to generiše inflaciju na drugi način.

Te restrikcije bi izazvale i druge negativne posledice; ne samo da bismo imali problema sa borbenom gotovošću, nego bismo imali problema šta sa tom industrijom, šta sa snabdevačima itd.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi ne možemo dozvoliti da sada ugasimo vojnu industriju; to je jasno; ugasili bismo je ako ne bismo zadržali kupce; kupac ne može biti niko drugi nego vojska.

RADOJE KONTIĆ:

Ali, kupac mora da kupi samo ono što mu je u ovom trenutku najneophodnije. Moja željezara, sa pet hiljada ljudi i pet hiljada porodica, stoji i miruje; ne proizvodi, jer nema ko da kupi; na žalost, nema! Ako se proizvodi za lager, rezerve itd. to je inflacija ogromna.

Još jedno vi griješite: municija nije ta koja daje novi proizvod koji je potreban tržištu; municija se troši; i to je inflacija.

U ovom trenutku je takva ekonomsko-finansijska situacija da moramo spustiti inflaciju ispod stotke; ako je ne spustimo ispod stotke, mi smo nastradali totalno za tri-četiri mjeseca; to je krah.

Ono što ne smemo obustaviti to je procesna industrija; to bi bila katastrofa; na primer obustaviti jedan kombinat aluminijuma, rafineriju bakra; a može se plasirati u inostranstvu čim se skinu sankcije - za devize. Kod berzanskih artikala moramo da idemo, kod poljoprivrede moramo da idemo; kod Vojske ono što je u funkciji odbrane. Na ostalo - tačka; za ovaj kvartal - tačka!

Ja vam tvrdim - ako se nastavi inflacija do kraja godine ovako kako je bilo za prvih 5 meseci, krajem godine bi bila 10 miliona posto.

03457265

MILOŠ RADULOVIĆ:

Mislim da ovu tačku možemo privoditi kraju.

Upozorenja predsjednika Vlade i svih koji su raspravljali o ovom problemu vrlo su jasna. Mi možemo doći u situaciju da uopšte ne umijemo pročitati brojeve.

Problem je da se napravi predlog budžeta; zatim, sledeći problem je da taj budžet bude usvojen u Skupštini; ako ne bude dobrih argumenata za minimum, koji je tolerantan u sadašnjoj ekonomskoj situaciji, onda to neće proći u Skupštini.

Ovo što je rekao predsednik Milošević u vezi izdataka za našu braću preko Drine, to je činjenica koju oni moraju da respektuju u celini; to je faktička situacija o kojoj ne možemo da imamo ovakvo ili onakvo mišljenje; ona je takva kakva jeste.

Kada se radi o ovih 890 oficira, tu se ne radi samo o finansijskim efektima; naše društvo je dosta transparentno. Naši političari stalno tvrde da nema naših vojnika tamo; ali imate generale pukovnike itd. To nisu samo finansijski izdaci, to su dokazi protiv nas, protiv naših tvrdnji da tamo nemamo vojnika. Taj aspekt je vrlo važan i ne sme biti prenebregnut. Da li je ovo rešenje najbolje - da se ta odluka jednostavno ukine, vjerovatno jeste. Morali bi se uspostaviti direktni kontakti sa ljudima.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To je vrlo opasno!

MILOŠ RADULOVIĆ:

Ali, isto tako je i opasno. Jer, to je dokument. Ta odluka je donjeta pre nego što je stvorena SR Jugoslavija. Taj dokument može, na neki način, da dodje do javnosti; to se može usvojiti kao dokaz za potvrdu sumnji u pogledu naše angažovanosti na tom području.

Što se tiče predloga generala Panića, a i drugi su u tom smislu duskutovali, trebalo bi napraviti jedan materijal novi, u smislu preciziranja tih minimalnih zahtjeva,

i to vrlo argumentovano, što je vrlo važno sa stanovišta usvajanja budžeta; vi znate kako se poslanici ponašaju. On može da predloži ovakav ili onakav budžet, ali ako nemamo dokaze da smo došli do najniže moguće tačke, onda će poslanici reći da je to luksuzno ponašanje u ovakvoj ekonomskoj situaciji, pa se može desiti da ne dobijemo ni minimum koji je potreban.

Ako se slažete, da završimo razgovor na ovu temu.

PAVLE BULATOVIĆ:

Koliko nam predsjednik daje vremena za pokušaj revizije?

RADOJE KONTIĆ:

Nedelju dana, jer se rebalans mora dati u proceduru. Ja vam stojim na raspolaganju. Kadgod hoćete možemo sesti zajedno.

MOMIR BULATOVIĆ:

Mislim da bismo morali kao Vrhovni savet odbrane da usvojimo stav: poništava se Odluka, broj taj i taj; stavlja se van snage.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Momire, ne znam koliko je to pametno; prihvatom to, to nije problem. Mi smo imali shvatanje da je to radjeno u ono vreme kada je bilo potrebno, poneli smo ogroman gteret, da se pomogne da se tamo uspostave oružane snage. Odlučivanje o tome da tek sada konstatujemo da tamo imamo naše oficire, sa stanovišta međjunarodne zajednice je ogromna opasnost. Reč je o novčanoj pomoći. Čak i da pozivamo te ljude da se vrate, to može da bude kontraproduktivno, jer ih mi nagovaramo onda da napuste tamo vrlo odgovorne dužnosti. Na taj način će Jugoslavija njih dovesti u vrlo tešku situaciju.

Oni jesu pripadnici Vojske Republike Srpske koju mi materijalno pomažemo, ali koje sada više materijalno ne možemo pomagati. Mi jednostavno prekidamo materijalnu pomoć i ništa više. Ako neko od njih želi da se pojavi ovde i da

traži da se vrati u svoju formaciju, treba ga primiti; tu nema problema. Ali, ne treba ih pozivati, jer bi to značilo da ih pozivamo kako bi oni oslabili svoju borbenu gotovost. To može da bude fatalno za određene jedinice.

PAVLE BULATOVIĆ:

Svi će se oni vratiti kada ne budu primali platu.

RADOJE KONTIĆ:

Ako im budeš pisao, onda ćeš im davati korpus delikte da te tuže sudu.

ŽIVOTA PANIĆ:

Nema nikakvih pisanja; ako neko želi da ostane pod takvim uslovima, on će da ostane, a ako neće, on će da se vrati.

SLOBODAN MILOSEVIĆ:

Rekli smo da je to materijalno-finansijska pomoć Republici Srpskoj; ona to plaća od sredstava koja mi dajemo. Možemo ih pomagati u hrani, u vojnom materijalu, novcu itd. Ali, da mi plaćamo deo oficirskog kadra, to je ogromna kompromitacija.

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja prvi put u životu vidim ovaj papir. Ako ne stavimo van snage tu odluku, šta će se desiti?

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Mi možemo da konstatujemo da je toj Odluci prestala važnost konstituisanjem nove vlasti u Jugoslaviji prošle godine; ona se na neki način po inerciji, po automatizmu izvršavala. Međutim, pošto smo je sada prvi put videli, podrazumeva se da je konstituisanjem Savezne vlade ta odluka prestala da važi, jer su se oni tamo konstituisali. Ne može nijedna odluka beskrajno da proizvodi pravo.

PAVLE BULATOVIĆ:

Ali, daje osnova da tuži Vojsku Jugoslavije!

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Niko na silu nije tamo mogao da bude upućen.

PAVLE BULATOVIĆ:

Odluka kaže: "...koji ostaju na teritoriji... ili se upućuju na tu teritoriju zadržavaju sva prava kao i ostali pripadnici JNA."

ŽIVOTA PANIĆ:

Tu Naredbu mi možemo da stavimo van snage.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Momo, ja mislim da je bolje tako.

MOMIR BULATOVIĆ:

Bolja je varijanta da je Generalštab stavi van snage, jer ju je i donio načelnik Generalštaba.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

To nije odluka o kojoj smo mi odlučivali. To u okviru opšte pomoći nije bilo bitno; nije bitna stavka. Mi treba njima u celini da upućujemo pomoć, a njihovo je kako će to trošiti; nije ta pomoć u tome da li će neko da dobije ovoliku ili onoliku platu, koliko će njih primati platu itd.

Mi smo njima poslali 19 hiljada milijardi pomoći. To je 50% budžeta; to je 2 miliona dinara po stanovniku ove zemlje - ne u današnjim parama, nego u parama prvog kvartala. Mislim da ni moja plata tada nije bila tolika. Ako imate u vidu u kojoj meri je osiromašilo ovo stanovništvo; šta taj iznos po svojoj kupovnoj moći od tog vremena predstavlja, to je za tročlanu porodicu 6 miliona, i to onih para - to je sada tri moje plate; za tri moje plate verovatno mogu da kupim brašno, ulje i šećer za celu godinu!

Prema tome, ovde se radi o ogromnom iscrpljivanju našeg stanovništva i naše ekonomije. Mi moramo da budemo srećni ljudi što smo uspeli da dovedemo dotle da stvari izadju na "zelenu granu" i da to izdržimo; i izdržali smo. Međutim,

mora se postići opšte razumevanje oko izdržljivosti celokupne ekonomije. Njima sam govorio: ako mi ekonomski propadnemo, na šta ćete se osloniti? Oni su mogli uz ovakvo rešenje koje je ponudjeno da reše problem; da to prihvate i to bi anuliralo drugu turu sankcija, jer bi one pale, ne bi bile sprovedene; a sukob Muslimana i Hrvata u centralnoj Bosni Plan oborio; to je bilo svakom pismenom čoveku jasno.

Micotakis je u Atini lepo rekao: kažete da ste zadovoljni planom 80%; kroz pregovore ćete još 10% rešiti, što će biti 90%; ko pod "kapom nebeskom" može očekivati da mu se sto posto želja ispuni i ostvari. To je ogroman uspeh. Bojim se da ga sada ne prokockamo!

MILOŠ RADULOVIĆ:

Da li mogu da konstatujem da smo završili raspravu o ovoj tački? (Odobrovanje).

Smatrate li da bismo danas mogli da razgovaramo o još nekom od pitanja koja su na početku pomenuta?

MOMIR BULATOVIĆ:

Ja bih imao jedno pitanje; mislim da je to samo zadovoljavanje jedne forme. Ja sam formirao u Republici Crnoj Gori Savjet za bezbjednost i odbranu, shodno Ustavu Republike. Mislio sam da je normalno da u tom Savjetu budu komandant II armije i komandant Ratne mornarice; to je neobavezno savjetodavno tijelo. Pošto oni nemaju nikakve nadležnosti sa Republikom, molio bih da Vrhovni savjet odbrane da saglasnost da oni budu u tom Savjetu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nema razloga da se ne da saglasnost.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja bih nešto rekao oko kadrovskih rešenja; oko Cokića i drugih; da to ostavimo za drugu priliku.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

O generalu Cokiću sam dobio najbolje informacije.

Medjutim, čuo sam da u Crnoj Gori postoje ozbiljne primedbe.

MOMIR BULATOVIĆ:

Koliko ja znam situaciju, general Cokić je bio u helikopteru sa pok. Krstom Djurovićem; on je bio ranjen. Za čitavo vrijeme ovih ratnih operacija faktički je bio van stroja. Zbog toga sam stavio tu rezervu. Razgovarao sam sa nekolicinom ljudi i predsjednikom Vlade Crne Gore. Oni su zamolili da se tu stavi jedne rezerva, pošto ima dosta animoziteta, averzije od strane ljudi koji su učestvovali u ratnim operacijama; njemu se nešto prišiva oko komandovanja i rukovodjenja. Na početku samog rata je bio ranjen i bio je povredjen čitavo vrijeme.

ŽIVOTA PANIĆ:

Cokić je bio komandant Varaždinskog korpusa; to je odličan komandant; i dan-danas je odličan; radi ovde sa UNPROFOR-om; imao je težak pad helikoptera, jedva je ostao živ. On je kratko bio na ratištu. Inače, bio je komandant V crnogorske brigade sedam godina; poznaje Crnu Goru dobro.

Što se tiče rukovodjenja i komandovanja u ratnim uslovima sada svako daje ocenu. Ja mogu reći da je on, posle Mileta Džinovskog koji je otišao i primio tu dužnost, i učinio sve, i prvi su došli do "Čilipa"; ostvarili su zadatke koje su dobijali od Generalštaba i Vrhovne komande. Sada izvanredno obavlja posao; vrlo je odgovoran na tim dužnostima. Simonović ga zna dobro.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Znam ga preko 30 godina; zajedno smo završili srednju školu. To je izvanredan i stabilan čovek. Inače, bio je ovde glavni inspektor pre nego što je krenuo tamo. Kada je pozvan i rečeno da ide za komandanta operativne grupe, odmah se spremio i otišao.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ako se slažete, neka to ostane, da još jednom razmotrimo taj spisak, pa kada se budemo sastali da u svojstvu Vrhovnog komandanta gospodin Radulović to potpiše.

PAVLE PULATOVIĆ:

Ja sam obaviješten da je sastanak koji je održan 27. maja imao karakter kadrovske komisije. Ovo govorim zbog toga što su me generali kod mene obavijestili da su dobili taj dopis o nekim kadrovskim rešenjima, kadrovskim kriterijumima; da taj materijal sadrži stav Kadrovske komisije, a da oni kao članovi Kadrovske komisije nijesu bili pozvani niti su prisustvovali. Mislím da ne treba nepotrebno stvarati nesporazume.

ŽIVOTA PANIĆ.

Ovo je sada bio sastanak komandanata armija, gde su takve odluke donele. Uostalom, predsednik Kadrovske komisije je general Simonović. Ja se slažem da oni još jednom to pogledaju.

PAVLE BULATOVIĆ:

Zašto onda niste pozvali i njih dvojicu, ako je to bila Kadrovska komisija; oni su članovi Kadrovske komisije: general Dragojević i general Žunić.

ŽIVOTA PANIĆ:

Dragojević je na odmoru.

PAVLE BULATOVIĆ:

To što je na odmoru, to je druga stvar.

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

27. maja je Kolegij načelnika Generalštaba je imao dva pitanja; to ćete dobiti. Tog dana su razmatrana samo opšta pitanja, ne kadrovanje; nego opšta pitanja kadra. Vrhovni savet odbrane mora da odluči, pre svega, o generalskom kadru, jer je veći broj generala stasao za penziju. Tog dana su samo načelne brojke iznošene; nije kadrovano - ko će gde. Pre dva dana je Kadrovska komisija zasedala; bio je Žunić; Dragojević je bio odsutan. Tada smo razmatrali ovo o čemu je gospodin general govorio.

ŽIVOTA PANIĆ:

Slažem se da to još jednom razmotrimo. Tu su sva pitanja. Svaki član Vrhovnog saveta odbrane neka pogleda taj materijal; neka stavi svoje mišljenje o tome ko bi trebalo da ode u penziju. Održali bismo još jednu sednicu Vrhovnog saveta odbrane. Ako se budete složili sa takvim rešenjem da se ide u penziju, onda treba Kadrovska komisija da vidi ko će na te dužnosti da dodje. Dok se takva odluka ne donese - ko će ići u penziju, ne bi moglo da se radi o postavljenju ljudi. Medjutim, neke stvari su urgentne i zato smo zamolili da se taj deo završi.

Prema tome, materijale imate; pogledajte to još jednom, pa kada se budu stvorili uslovi da se to razmotri.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Dotle će i Momir da malo razjasni pitanje oko generala Cokića.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ne bi trebalo da bude onih koji imaju sumnje.

Hteo bih da vas još jednom upoznam. Mi smo ovde na našem sastanku Kolegijuma zamolili da Vrhovni savet odbrane održi sastanak, gde bi bili prisutni - to je sastanak 27. maja u Dobanovcima. Mi smo taj sastanak zakazali; uputili smo poziv komandantima armija; plan rada postoji koji je odobren: otvaranje sastanka - ja; kadrovska pitanja koja sam rekao; razmatranje aktuelne vojno-političke problematike u Vojski Jugoslavije - uvodno izlaganje je dao Simonović; i bilo je diskusije učesnika i ručak.

Kada je gospodin Čosić zvao Dimitrijevića da dodje i da mu objasni neke stvari, Dimitrijević je rekao da se žuri zbog ovog sastanka itd; Čosić ga je pozvao telefonom i rekao - "da li bih i ja mogao da dodjem i prisustvujem sastanku?" Rekao sam: Vi ste Vrhovni komandant; nije u pitanju da li možete da prisustvujete ili ne - sami odlučite. On je došao na taj sastanak; slušao je sva izlaganja; onda je dao svoju

završnu reč. Ja sam vama poslao završnu reč u prvoj verziji; dao sam završnu reč kada je on sam izvršio određene ispravke. To je sve sa tog sastanka.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Nemamo mi primedbu na vaše ponašanje. Taj pokušaj Čosića da manipuliše Vojskom, da zaloupotrebljava jedan takav sastanak vojnog vrha nije naišao na pozitivan odjek tu među starešinama.

Prema tome, mi nismo zato ni pokretali pitanje odgovornosti učesnika za to u vojnom vrhu, nego pitanje odgovornosti Čosića. Jer, to su katastrofalne konstatacije koje su izrečene na tom sastanku. Ako ne valja Ustav, sigurno nije Generalštab mesto gde se raspravlja da li valja ili ne Ustav, niti se može Generalštab za to pitati. Nije Generalštab mesto da se optuži Crna Gora da li ima "slovenački sindrom" ili da nema, i da će da se otcepi; nije Generalštab mesto gde se snage Ministarstva unutrašnjih poslova Srbije trpaju u paravojne formacije i ne znam šta se sve tu konstatuje. A pogotovo to da treba upotrebiti Vojsku, da se kvalifikuje kao da je Vojska jedina integrativna snaga; to apsolutno nije tačno. Ova država je napravljena voljom naroda, a ne silom ili nekakvom vojskom; i da sada treba upotrebiti Vojsku protiv takvih političkih kretanja. To je jedan pokušaj manipulacije Vojskom; na sraču, tu niko ozbiljan nije ni smatrao da se to može tako prihvatiti.

Posebna je priča da se falsifikuje završna reč; da se izbacuju, praktično, svi problematični stavovi. Momir i ja dobro znamo, iz onih teških sastanaka u političkom vrhu - imaš pravo da autorizuješ tako što ćeš negde da staviš tačku, a negde veliko slovo, jer daktilograf kada to skida sa trake ne zna gde si ti mislio da završiš misao, naročito ako nije dovoljno pismen. Ali, nemaš pravo da kvalifikacije koje saopštiš na tako uglednom skupu jednostavno precrtaš, pa kažeš - to više u dokumentaciji ne postoji; to je falsifikat, to nije autorizacija.

Međutim, to nije važno; to je sada zatvorena "knjiga"; Čosić je razrešen dužnosti; završili smo taj razgovor.

Meni je drago što u tom sastavu vojnog vrha nije bilo saglasnosti sa takvim nakaznim stavovima i nakaznim prilazom; neozbiljnim i neodgovornim prilazom. Ali, to je završeno i nema potrebe da nam objašnjavate da vi niste imali namere da u tome učestvujete. Niste - to smo videli.

ŽIVOTA PANIĆ:

Mi imamo kompletan materijal; imamo i završnu reč; imamo uvodna izlaganja. Mi to sada pripremamo i svim članovima Vrhovnog saveta ćemo dati.

Mene i moje saradnike muči ovo što se sada svašta priča u Skupštini: puč, organizacija puča; tajni sastanci itd. Ja sam mislio da mi damo neko saopštenje u vezi toga; ali mislim da je najbolje da ćutimo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Vi nemate nikakve potrebe za tim, jer vi niste ni napadnuti. To nije prvi put pokušaj sa Vojskom; bilo je pokušaja pred izboru da se Vojskom manipuliše; toga se dobro sećamo. Ali, tome smo nekako "progledali kroz prste". Ovo nije samo neodgovornost i neozbiljnost nego krajnje nakaradno shvatanje ustavnih ovlašćenja, pogotovo odgovornost prema Vojsci.

ŽIVOTA PANIĆ:

Ja mislim da nemamo potrebe za takvim sastankom.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Ja mislim da nema potrebe za tim. Momire, šta ti misliš?

MOMIR BULATOVIĆ:

Nema potrebe.

MILOŠ RADULOVIĆ:

Da članovi Saveta dobiju potpuniyu informaciju.

ŽIVOTA PANIĆ:

Dobićete to kompletno.

DRAGOLJUB SIMONVIĆ:

Ja bih ukratko razjasnio ovaj materijal.

Po našoj formaciji, brojno stanje Vojske je 125 formacijskih mesta generala i pukovnika - alternativno: čisti generalskih položaja 85, a do 125 je pukovnik - ili general. Plus 10 generala sada ima koji su po privremenoj formaciji; gasi se onog momenta kada podje u penziju. To je ukupno 135. Ima tri pukovnika koji su po staroj formaciji, dok je bila još JNA, dobili ukaze, ali sada su njihova formacijska mesta ugašena; oni su tu, imaju ukaze. To je ukupno 138.

Od tih 138 je 8 generala sa navršenih ili će navršiti 60 godina života ove godine i 40 godina radnog staža; neki imaju više radnog staža.

Za tih 8 ljudi vi morate doneti odluku šta dalje: da li idu u penziju, ili ostaju? To je po sili zakona. Znači, može se produžiti na još dve godine, a visoki stručnjaci iz bilo koje oblasti mogu ostati još 5 godina - znači, ukupno do 65 godina starosti.

Druga grupa ljudi su oni koji imaju 60 godina starosti, a manje od 40 godina staža; ima ih trojica: general Dragojević, general Arandjelović i Rađojević. Za njih može da se odluči da idu u penziju, ali ne mora.

Treću grupu čine generali koji nemaju 60 godina starosti, ali imaju staž - recimo, ako je bio pilot: ima 40 godina staža, ali je mlađi od 60 godina; njih ima 35-36. Za njih mislimo da mi treba da pripremimo predloge. Kada prvu grupu razrešimo, onda treba da pravimo raspored kadrova i da vam predložimo ko bi na koje mesto mogao da dodje i ko treba da ostane i ko treba da ide u penziju.

Četvrta grupa - to je pet generala - koji bi mogli da idu u penziju prema zakonu na novčanu naknadu: znači, ide sa radnog mesta, odlazi u penziju i dobija punu platu kao da radi, dok ne ispuni ili godine života ili godine staža.

Gospodo predsednici, mi vas molimo da to imate u vidu.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Sve je to automatizam?

DRAGOLJUB SIMONOVIĆ:

Sve. To je sve u materijalu, tu su i kriterijumi i sve ostalo.

SLOBODAN MILOŠEVIĆ:

Predsedniče, saopštio bih da se napravi jedno saopštenje sa ovog sastanka; ali da se to ne svede samo na ovo da smo razmatrali materijalnu situaciju; naravno, glavna je stvar materijalna situacija, vezano za funkcije Vojske i njenu punu borbenu gotovost; da afirmišemo dimenziju borbene gotovosti Vojske Jugoslavije.

MOMIR BULATOVIĆ:

S tim da to možemo vezati - da je to u sklopu redovnih aktivnosti na redovnom rebalansu budžeta. Vrhovni savet odbrane je poručio Saveznoj vladi da u rebalansku budžeta vodi računa da obezbedi normalno funkcionisanje Vojske Jugoslavije, u skladu sa materijalno-finansijskim sredstvima.

MILOŠ RADULOVIĆ:

Dobro, završavamo sastanak.

(Sastanak završen u 16 sati).